

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
освітньо-професійної
програми «Музейний менеджмент, культурний туризм»

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО» підготовки бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм».

Розробник: Гаврилюк С. В., професор, завідувач кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, доктор історичних наук, професор.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності
протокол № 3 від 30 вересня 2021 р.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Надольська В. В.)

Зі змінами силабус освітнього компонента перезатверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Гаврилюк С. В.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативний
Кількість годин/кредитів 180/6	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Рік навчання: 2-й Семестр: 3-й
ІНДЗ: є		Лекції: 40 год.
		Практичні (семінарські): 50 год.
	Освітньо-професійна програма «Музейний менеджмент, культурний туризм»	Самостійна робота: 78 год.
	Освітній ступінь бакалавр	Консультації: 12 год. Форма контролю: екзамен
Мова навчання:	українська	Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

ПП: Гаврилюк Світлана Віталіївна

Науковий ступінь: доктор історичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор, завідувач кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

Контактна інформація: e-mail: romir1991@ukr.net

тел. +38 (050) 438 73 04

Дні занять: згідно з розкладом факультету за посиланням

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Пам'яткознавство» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалаврів за спеціальністю 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, освітньо-професійною програмою «Музейний

менеджмент, культурний туризм». Він спрямований на вивчення здобувачами вищої освіти сутності відповідних термінів, властивостей і функцій пам'яток, їх класифікації, історії українського пам'яткознавства, нормативно-правової бази охорони об'єктів культурної спадщини в Україні, діяльності державних інституцій та громадських об'єднань у сфері дослідження, збереження та популяризації різних типів та видів пам'яток.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на засвоєнні попередніх освітніх компонентів – «Вступ до спеціальності», «Історія музейної справи», «Музеезнавство».

Постреквізити. ОК «Основи атрибуції та експертизи культурних цінностей», «Музейна практика», «Культурний туризм», «Музейно-туристична практика», «Туристичні ресурси», «Історія і практика екскурсійної діяльності», «Практикум з проектування екскурсійних і туристичних маршрутів», «Практика з екскурсійно-туристичної діяльності», «Переддипломна практика», написання курсових та кваліфікаційної робіт, складання атестаційного екзамену.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – сформувати у здобувачів освіти цілісну систему знань про теоретичні основи пам'яткознавства, класифікацію пам'яток, основні етапи історичного розвитку українського пам'яткознавства, його здобутки і проблеми, ознайомити здобувачів з внеском державних та громадських структур у збереження, належне представлення та використання об'єктів культурної спадщини України упродовж ХІХ – початку ХХІ ст.

Основними завданнями при вивченні освітнього компонента «Пам'яткознавство» є: ознайомлення із предметом, методами пам'яткознавства як наукової дисципліни, її історіографією і джерелами, змістовим наповненням термінів «пам'яткознавство», «рухома і нерухома пам'ятка», «культурна спадщина», «об'єкт культурної спадщини», «охорона культурної спадщини», ін., типами і видами, на які поділяються об'єкти культурної спадщини; з'ясування причин, обставин появи та розвитку пам'яткознавства в Україні як теоретичної дисципліни і практичної галузі діяльності, його досягнень і проблем в історичному контексті; засвоєння нормативно-правової бази охорони культурної спадщини в Україні; вивчення сучасного стану розвитку національного пам'яткознавства, діяльності державних структур та громадських інституцій щодо охорони культурної спадщини, особливостей розвитку галузі у період пандемії COVID-19, воєнного стану в Україні у 2022 р.

4. Результати навчання (компетентності).

Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачу вищої освіти набути наступні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 1. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо відповідно до розуміння тенденцій розвитку музейної справи, пам'яткоохоронної діяльності та культурного туризму. СК 3. Здатність діяти відповідно до чинного законодавства (України та міжнародного) у галузі музейної справи, пам'яткоохоронної діяльності та культурного туризму. СК 8. Здатність забезпечувати ефективне використання та популяризацію об'єктів історико-культурної та природної спадщини відповідно до пам'яткоохоронного законодавства. СК 11. Комунікувати та співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними, пам'яткоохоронними та туристичними інституціями.

Програмні результати навчання (ПР): ПР 2. Аналізувати й узагальнювати історико-культурний матеріал у певній системі. ПР 4. Визначати стан збереженості музейних предметів, об'єктів історико-культурної спадщини, пам'яток природи та розробляти програму відповідних пам'яткоохоронних заходів. ПР 8. Проводити наукове дослідження нерухомих пам'яток та визначати розмір та значення їх історико-культурної цінності. ПР 11. Проводити пошукову роботу з метою з'ясування перспектив виявлення нових, значущих з точки зору обліку, об'єктів культурної спадщини. ПР 12. Досліджувати та інтерпретувати історико-культурну інформацію музейних предметів, об'єктів культурної спадщини, природних пам'яток. ПР 17. Здійснювати аналіз вітчизняного законодавства з метою визначення його відповідності міжнародним зобов'язанням України у сфері охорони пам'яток, музейної діяльності; визначати основні засади щодо ввезення, вивезення, передачі права власності на культурні цінності відповідно до ратифікованих Україною Конвенцій ЮНЕСКО.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Консультації	Форма контролю/бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Історія українського пам'яткознавства						
Тема 1. Пам'яткознавство як наукова дисципліна. Історіографія та джерела курсу.	8	2		4	2	ДС
Тема 2. Становлення нормативно-правової бази пам'яткознавства в українських землях у ХІХ – на початку ХХ ст.	7	2	2	3		УО, ДС / 1
Тема 3. Зародження пам'яткознавчої діяльності в Наддніпрянській Україні у ХІХ – на початку ХХ ст.	7	2	2	3		УО, Р, ДС / 1
Тема 4. Пам'яткознавство в українських землях під владою монархії Габсбургів (ХІХ – початок ХХ ст.).	7	2	2	3		УО, ДС, Р / 1
Тема 5. Розробка питань пам'яткознавства і доля українських пам'яток у 1917 – 1921 рр.	7	2	2	3		УО, Р / 1
Тема 6. Здобутки і втрати пам'яткознавства на теренах радянської України у 1920-х – 1930-х рр.	5		2	3		УО, ДС, Р / 1
Тема 7. Пам'яткознавство й пам'яткоохоронна справа в західноукраїнських землях міжвоєнного періоду (1921–1939 рр.).	9	2	2	3	2	УО, Р, ДС / 1
Тема 8. Доля української культурної спадщини в період Другої світової війни.	7	2	2	3		УО, Р / 1
Тема 9. Тенденції розвитку пам'яткознавства в Україні у другій половині 1940-х – 1980-х рр.	7	2	2	3		УО, Р, ДС / 1
Тема 10. Стан і перспективи пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.).	7	2	2	3		УО, Р, ДС / 1
Тема 11. Внесок українських істориків, археологів, мистецтвознавців у розвиток українського пам'яткознавства (1990-ті рр. – перші два	9	2	4	3		УО, Р, ДС, Т / 2

десятиліття XXI ст.).						
Тема 12. Роль УТОПК у вивченні і збереженні пам'яток історії та культури.	7		2	3	2	УО, ДС / 1
Тема 13. Діяльність Центру пам'ятокознавства НАН України і УТОПК.	5		2	3		УО, ДС / 1
Разом за змістовим модулем 1	90	20	26	40	6	13 балів
Змістовий модуль 2. Види об'єктів культурної спадщини в Україні, їх дослідження, збереження і використання						
Тема 14. Класифікація об'єктів культурної спадщини, їх загальна характеристика.	5		2	3		УО, ДС / 1
Тема 15. Археологічна спадщина в сучасному українському суспільстві.	7	2	2	3		УО, ДС, ІНДЗ / 1
Тема 16. Пам'ятки історії в системі культурної спадщини.	7	2	2	3		УО, Т, Р, ІНДЗ / 1
Тема 17. Пам'ятки монументального мистецтва: вивчення та охорона	7	2	2	3		УО, ДС, Р / 1
Тема 18. Пам'ятки архітектури: визначення, класифікація, використання в сучасній Україні.	7	2	2	3		УО, ДС, Р, ІНДЗ / 1
Тема 19. Пам'ятки містобудування: вивчення, збереження, місце в системі культурної спадщини.	7	2	2	3		УО, Р, ДС, ІНДЗ / 1
Тема 20. Пам'ятки науки і техніки.	7	2	2	3		УО, ДС, Р, ІНДЗ / 1
Тема 21. Ландшафтні пам'ятки. Об'єкти садово-паркового мистецтва.	9	2	2	3	2	УО, ДС, Р, ІНДЗ / 1
Тема 22. Використання й представлення об'єктів культурної спадщини України під час пандемії COVID-19.	5		2	3		УО, Т, Р, ДС, ІНДЗ / 1
Тема 23. Проблеми збереження пам'яток в анексованому Росією Криму та в зоні ведення бойових дій на Сході України (2014–2021 рр.).	8	2	2	4		УО, Т, Р, ДС, ІНДЗ / 1
Тема 24. Пам'ятокознавство і пам'яткоохронна діяльність в Україні у період повномасштабної агресії Росії у 2022 р.	9	2	2	3	2	УО, ДС / 1
Тема 25. Повернення і реституція культурних цінностей: суть, перспективи реалізації в Україні.	10	2	2	4	2	УО, ДС / 1
Разом за змістовим модулем 2	88	20	24	38	6	12 балів
ІНДЗ						10 балів

Активна участь у роботі семінарських занять						5 балів
Модульні контрольні роботи						60 балів (30 балів x 2 МКР)
Усього годин/ балів	180	40	50	78	12	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих тем дисципліни, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі вищої освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного і модульного контролю з дисципліни.

№ теми	Види, зміст самостійної роботи
1	Опрацювання лекційного матеріалу. Ознайомитися з рекомендованою навчальною і науковою літературою, збірниками документів, законами України, які стосуються навчальної дисципліни.
2	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання монографії: Гаврилюк С. В. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). Монографія: 2-ге вид., доп. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 536 с.
3	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка рефератів: «Губернські статистичні комітети і їх роль у становленні пам'яткознавства», «Церковні об'єднання та їх роль у вивченні та збереженні історико-культурної спадщини», «Діяльність губернських вчених архівних комісій».
4	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про участь учених Львівського та Чернівецького університетів, Ставропігійського інституту у Львові у пам'яткознавчих дослідженнях.
5	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Самостійно опрацювати матеріал про заходи українських національних держав з обговорення теоретичних питань пам'яткознавства, забезпечення збереження культурної спадщини.
6	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про напрями пам'яткоохоронної діяльності громадських об'єднань і товариств радянської України до Другої світової війни.
7	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати реферат «Діяльність Іларіона Свенціцького як пам'яткознавця».
8	Підготовка до семінарського заняття. Самостійно опрацювати матеріал щодо занепаду пам'яткознавства і пам'яткоохоронної справи в радянській Україні на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.).
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати

	матеріал про паспортизацію пам'яток України у 1960-х рр., формування та реорганізацію державних органів охорони пам'яток.
10	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Самостійно ознайомитися із законами України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.), «Про утворення Державної служби охорони культурної спадщини» (2002 р.). Опрацювати Методичні рекомендації по підготовці матеріалів Зводу пам'яток історії та культури України (1993 р.). Продумати рекомендації щодо збереження конкретної пам'ятки національного чи місцевого значення (на вибір здобувача освіти).
11	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати реферати про діяльність на ниві пам'ятокознавства окремих науковців Інституту археології НАН України, Інституту історії НАН України, інших наукових установ.
12	Підготовка до семінарського заняття. Самостійно опрацювати Статут УТОПІК, праці членів Товариства.
13	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про публікації наукового часопису «Праці Центру пам'ятокознавства». Самостійно опрацювати матеріал про роль музеїв, бібліотек і архівів у системі інформаційного забезпечення пам'ятокознавства.
14	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати Державний реєстр нерухомих пам'яток України.
15	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати Закон України «Про охорону археологічної спадщини» (2004 р.). Підготувати реферат про археологічні дослідження міста Луцька, Волинської області.
16	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про дискусії представників пам'ятокознавчої науки щодо дефініції «пам'ятка історії», висловлені у публікаціях Л. Гріффена, О. Титової, Л. Федорової, ін. Опрацювати матеріал про некрополі стичні пам'ятки в Україні.
17.	Підготовка до семінарського заняття. Підготувати реферат: «Пам'ятки монументального мистецтва в Україні: історична ретроспектива та сучасний стан».
18.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підібрати матеріали про вивчення і збереження пам'яток архітектури міста Луцька у ХХ – ХХІ ст. Підготувати реферат : «Замок Любарта у Луцьку як пам'ятка архітектури»
19	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття.
20	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати класифікацію пам'яток науки і техніки за Л. Гріффеном і В. Константиновим.
21	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про ландшафтну концепцію і пам'ятокознавство; використання Україною світового досвіду збереження ландшафтних об'єктів культурної спадщини; особливості вивчення і збереження в Україні об'єктів садово-паркового мистецтва.
22	Підготовка до семінарського заняття. Підібрати приклади використання й представлення об'єктів культурної спадщини України під час пандемії COVID-19.
23	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підібрати приклади нищення об'єктів культурної спадщини в Криму і на тимчасово окупованих територіях на Сході України. Продумати і запропонувати можливі, на думку здобувачів, шляхи збереження культурної спадщини на тимчасово окупованих територіях.
24	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про втрати пам'яток України (рухомих і нерухомих) у результаті розв'язаної російським агресором 24 лютого 2022 р. війни проти України.
25	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Ознайомитися з монографією: Кот С. І. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (ХХ – поч. ХХІ ст.): монографія. Київ : Ін-тут історії України НАН України, 2020. 1020 с.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Виконати одне із запропонованих завдань (10 балів):

1. Розробити програму пам'яткоохоронних заходів у Волинській області (чи іншій області України, на вибір здобувача освіти).
2. Описати ландшафтні пам'ятки західного регіону України.
3. Здійснити реєстр об'єктів культурної спадщини Волинської області (чи іншої області України, на вибір здобувача освіти).
4. Описати історичні об'єкти культурної спадщини західного регіону України (або однієї з областей України).

IV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компонента «Пам'яткознавство» застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу. Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти під час дискусій при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, у формі написання рефератів, виконання тематичних тестових завдань.

При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану навчальну і наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є відвідування лише семінарських занять. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі.

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під

час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайносвіта, професійні стажування та ін.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Окрім теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти». Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до дуального робочого навчального плану.

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність із дисципліни становить 40 балів (30 балів за поточне оцінювання, 10 балів ІНДЗ). Після завершення вивчення тем кожного з 2-х змістових модулів здійснюється модульний контроль у формі

виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи. Максимальний бал, отриманий за 2-і модульні контрольні роботи, становить 60 балів. Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Консультації здобувачам вищої освіти надаються: на кафедрі згідно графіку; онлайн через Університетський портал – Office 365, за допомогою Viber чи електронної скриньки (за попередньою домовленістю з викладачем).

Розподіл балів, які можна набрати упродовж семестру:

1. Поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів).
2. Виконання ІНДЗ, яке зараховується у поточний контроль (максимум 10 балів).
3. Модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться в усній формі у вигляді семестрового екзамену. Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів та погоджується з оцінкою. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Іспит складається, якщо здобувач освіти: 1) за результатами поточного і модульного контролю набрав менше 75 балів; 2) бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються; екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами відповіді на 3-и теоретичні екзаменаційні питання, внесені до білету, за шкалою від 0 до 60 балів.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах (максимально – 100 балів). Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) студента.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу.

Перелік питань до іспиту:

1. Предмет і завдання пам'яткознавства. Основні терміни.
2. Історіографія і джерела вивчення курсу.
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.): причини ухвалення, зміст.
4. Типи об'єктів культурної спадщини та їх загальна характеристика.
5. Види об'єктів культурної спадщини та їх загальна характеристика.
6. Управління охороною культурної спадщини в Україні.
7. Дискусії щодо змісту поняття «пам'ятка старовини» у XIX – на початку XX ст.
8. Зародження пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності в українських землях (XIX – початок XX ст.).
9. Вивчення і збереження пам'яток в Наддніпрянській Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).
10. Нормативно-правова база збереження пам'яток та пам'яткознавчі в українських землях під владою монархії Габсбургів.
11. Роль Київської археографічної комісії у вивченні і збереженні пам'яток (1843–1921 рр.).
12. Пам'яткознавча діяльність Історичного товариства Нестора-літописця.
13. Археологічні з'їзди другої половини XIX – початку XX ст. і їх роль в активізації дослідження і збереження пам'яток старовини.
14. Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва (початок XX ст.).
15. Розробка питань пам'яткознавства і доля українських пам'яток у 1917–1921 рр.
16. Радянське законодавство 1920-х – 1930-х рр. про охорону пам'яток.
17. Роль історичних та етнографічних комісій ВУАН у розвитку українського пам'яткознавства в 1920-х – 1930-х рр.
18. Трагізм українського пам'яткознавства в умовах сталінської тоталітарної системи (1930-ті рр.).
19. Пам'яткознавство й пам'яткоохоронна діяльність в українських землях під владою Другої Речі Посполитої (1921–1939 рр.).

20. Внесок українських наукових і громадських товариств, музейних закладів Східної Галичини, Буковини і Закарпаття у вивчення і збереження національної культурної спадщини (1921–1939 рр.).
21. Українська культурна спадщина в період Другої світової війни.
22. Політико-ідеологічний підхід до вивчення і збереження культурної спадщини в Україні у другій половині 1940-х – 1960х рр.
23. Українська сакральна спадщина у 1950-х – першій половині 1960-х рр.
24. Діяльність УТОПК (1966–1989 рр.). Розробка товариством теоретичних засад пам'яткознавства.
25. Концептуальні засади пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності в Україні в добу незалежності.
26. Пам'яткоохоронні програми УТОПК у незалежній Україні.
27. Музеї та історико-культурні заповідники у розвитку пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності в Україні.
28. Діяльність Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПК.
29. Перспективи розвитку українського пам'яткознавства у XXI ст.
30. Підготовка Зводу пам'яток історії та культури України.
31. Поняття «пам'ятка археології». Характеристика Закону України «Про охорону археологічної спадщини» (2004 р.).
32. Сучасний стан дослідження та використання археологічної спадщини в Україні.
33. Поняття «пам'ятка історії». Класифікація історичних пам'яток.
34. Пам'ятки державного устрою та суспільного життя в Україні.
35. Дослідження пам'яток воєнної історії в Україні. .
36. Сакральні пам'ятки: вивчення і збереження в Україні.
37. Пам'ятки монументального мистецтва в Україні: вивчення та охорона.
38. Пам'ятки архітектури: проблеми визначення та класифікації.
39. Поняття пам'ятки містобудування, їх місце в системі культурної спадщини України.
40. Феномен пам'ятки науки і техніки. Пам'ятки техніки в музейних зібраннях.
41. Нерухомі пам'ятки техніки, особливості їх вивчення та охорони в Україні.
42. Ландшафтні пам'ятки, їх вивчення та збереження в Україні.
43. Світовий досвід збереження ландшафтних об'єктів культурної спадщини, вивчення та впровадження його в Україні.
44. Об'єкти садово-паркового мистецтва, їх вивчення та збереження в Україні.
45. Внесок працівників закладів вищої освіти України у вивчення та збереження

культурної спадщини.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перекладання

VII. Рекомендована література

1. Гаврилюк С. В. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). Монографія: 2-ге вид., доп. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 536 с.
2. Гаврилюк С. В. Еволюція дефініції «музейна пам'ятка». *Суспільні науки сьогодні: постулати минулого і сучасні теорії*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 6–7 листопада 2020 року). Дніпро : НО «Відкрите суспільство», 2020. С. 18–25.
3. Гаврилюк С. Микола Біляшівський – теоретик пам'яткоохоронної і музейної справи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Вип. 29. Т. 5. С. 237–243.
4. Гаврилюк С. Пам'яткоохоронна діяльність в Україні: виклики сьогодення. *Старий Луцьк. Науково-інформаційний збірник*. Випуск XVI. Луцьк : КП ІАЦ «Волиньенергософт», 2020. С. 227–239.
5. Гаврилюк С. В., Гаврилюк О. Н. Історичний нарис пам'яткоохоронної справи. *Основи пам'яткознавства* / наукові редактори Леонід Гріффен, Олена Титова / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПСК; International Book Market Service

- Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group. Бо-Басен (Маврикій)-Київ : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. С. 420–483.
6. Гаврилюк С. В., Гаврилюк О. Н. Вивчення культурної спадщини Західної Волині у другій половині 1940-х – на початку 1990-х рр. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки.* Том 33 (72). № 1. 2022. С. 26–33.
  7. Гаврилюк С., Гаврилюк О. Пам'яткоохоронні програми в Україні у 1991–2021 рр.: зміст та реалізація. *Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис.* 2022. Число 26. С. 84–90.
  8. Гоменюк В. М., Горькова А. О. Пам'яткоохоронні програми Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1966–2018 рр.). *Праці Центру пам'яткознавства.* Вип. 34. 2018. С. 5–23.
  9. Гріффен Л. О., Титова О. М. Пам'яткознавство: основні напрями досліджень. *Сівєричина в історії України: Зб. наук. пр.* Київ: Глухів, 2016. Вип. 9. С. 7–12.
  10. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
  11. Звіряка А. І. Вітчизняний та міжнародний досвід охорони та використання ландшафтних об'єктів культурної спадщини. *Праці Центру пам'яткознавства.* Вип. 34. 2018. С. 24–28.
  12. Колосок Б. В. Пам'ятки містобудування та їх охорона. *Праці Центру пам'яткознавства.* Київ, 2001. Випуск 3. С. 49–72.
  13. Кот С. І. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.): монографія. Київ : Ін-тут історії України НАН України, 2020. 1020 с.
  14. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України». Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю., ін. Київ : Інститут історії України НАН України, 2015. 486 с.
  15. Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань: Зб. док. / Упоряд.: Л. В. Прибега (кер. проекту) та ін. Київ : Ін-т культурології Академії мистецтв України, 2009. 416 с.
  16. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України [Монографія] / кол. авт.: Бичковська Г.М., Гаврилюк О.Н. Гаврилюк С.В. [та ін.]. ; під заг. ред. Л.О. Гріффена, О.М. Титової : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2017. 276 с.

17. Семенчук А. О. Теорія і практика набуття статусу «пам'ятки» об'єктом культурної спадщини. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2012. Вип. 21. С. 11–17.
18. Титова О. М. Деякі проблемні питання обліку пам'яток культурної спадщини в Україні. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2018. Вип. 33. С. 276–281.
19. Харковенко Р. В. Пам'ятки культурної спадщини в умовах ведення бойових дій та на тимчасово окупованих територіях: міжнародний досвід й Україна. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2018. Вип. 33. С. 36–49.
20. Luengo, A., Rössler, M. (eds.): *World Heritage Cultural Landscapes*. Elche, 2012. 8 p.
21. Von Droste, B., Plachter, H., Rössler, M. (eds.): *Cultural Landscapes of Universal Value. Components of a Global Strategy*. Jena: Fischer Verlag, 1995. 456 p.
22. Von Droste, B., Rössler, M., Titchen, S. (eds.): *Linking Nature and Culture. Report on the Global Strategy, Natural and Cultural Heritage Expert Meeting 25 to 29 March*. Amsterdam, Netherlands, 1998. 32 p.

ДОДАТОК

Зі змінами **силабус освітнього компонента** **перезатверджений** на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 3 від 20 жовтня 2022 р.

Структура освітнього компонента зі змінами у зв'язку із **малокомплектною академічною групою** на 2022/2023 н. р. (наказ ректора ВНУ імені Лесі Українки № 188-з від 30.05.2022 р.).

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативний
Кількість годин/кредитів 180/6	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Рік навчання: 2-й Семестр: 3-й
ІНДЗ: є		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські): 26 год.
		Самостійна робота: 134 год.
	Освітньо-професійна програма «Музейний менеджмент, культурний туризм»	
	Освітній ступінь бакалавр	Форма контролю: екзамен
Мова навчання:	українська	Навчальний план 2020 р.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Форма контролю/бали
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Історія українського пам'яткознавства					
Тема 1. Пам'яткознавство як наукова дисципліна. Історіографія та джерела курсу.	10	2		8	ДС
Тема 2. Зародження пам'яткознавчої діяльності в українських землях у XIX – на	12	2	2	8	УО, Р, ДС / 2

початку ХХ ст.					
Тема 3. Розробка питань пам'яткознавства і доля українських пам'яток у 1917 – 1921 рр	10		2	8	УО, Р / 2
Тема 4. Здобутки і втрати пам'яткознавства на теренах радянської України у 1920-х – 1930-х рр.	8		2	6	УО, Р / 2
Тема 4. Пам'яткознавство й пам'яткоохоронна справа в західноукраїнських землях міжвоєнного періоду (1921–1939 рр.).	8	2		6	ДС
Тема 5. Доля української культурної спадщини в період Другої світової війни.	8		2	6	УО, Р / 2
Тема 6. Тенденції розвитку пам'яткознавства в Україні у другій половині 1940-х – 1980-х рр.	10	2		8	ДС
Тема 7. Стан і перспективи пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.).	8	2	2	4	УО, Р, ДС / 2
Тема 8. Внесок українських істориків, археологів, мистецтвознавців у розвиток українського пам'яткознавства (1990-ті рр. – перші два десятиліття ХХІ ст.).	12		2	10	УО, ДС, Р / 2
Разом за змістовим модулем 1	86	10	12	64	12 балів
Змістовий модуль 2. Види об'єктів культурної спадщини в Україні, їх дослідження, збереження і використання					
Тема 9. Класифікація об'єктів культурної спадщини, їх загальна характеристика.	6		2	4	УО, ДС / 2
Тема 10. Археологічна спадщина в сучасному українському суспільстві.	10	2	2	6	УО, ДС, ІНДЗ / 2
Тема 11. Пам'ятки історії в системі культурної спадщини.	14	2	2	10	УО, Т, Р, ІНДЗ / 2
Тема 12. Пам'ятки монументального мистецтва: вивчення та охорона	10		2	8	УО, ДС, Р / 2
Тема 13. Пам'ятки архітектури і пам'ятки містобудування: вивчення, збереження, місце в системі культурної спадщини..	10	2		8	ДС
Тема 14. Пам'ятки науки і	8		2	6	УО, Р, ДС, ІНДЗ

техніки					/ 2
Тема 15. Ландшафтні пам'ятки. Об'єкти садово-паркового мистецтва	10		2	8	УО, ДС, Р, Т, ІНДЗ / 2
Тема 16. Проблеми збереження пам'яток в анексованому Росією Криму та в зоні ведення бойових дій на Сході України (2014 – 2021 рр.).	8	2		6	ДС
Тема 17. Пам'яtkознавство і пам'яtkоохронна діяльність в Україні у період повномасштабної агресії Росії у 2022 р.	8		2	6	УО, Т, Р, ДС, ІНДЗ / 2
Тема 18. Повернення і реституція культурних цінностей: суть, перспективи реалізації в Україні.	10	2		8	ДС
Разом за змістовим модулем 2	94	10	14	70	14 балів
Активна участь у роботі семінарських занять					4 бали
ІНДЗ					10 балів
Модульні контрольні роботи					60 балів (30 балів x 2 МКР)
Усього годин/ балів	180	20	26	134	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, УО – усне опитування тощо.